

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 526/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/84/2021 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/84/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/84/2021 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore, ktorému žiada prikázať konať bez zbytočných prietáhov. Okrem toho žiada priznať finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z júna 2021 proti žalovanej banke domáha primeraného finančného zadost'učinenia 1 011,53 eur podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Okresný súd doručil žalobu žalovanej a následne vyjadrenie žalovanej sťažovateľke, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila 18. augusta 2021. Toto vyjadrenie sťažovateľky okresný súd zaslal žalovanej v marci 2023. Žalovaná sa k tomu vyjadrila v apríli 2023.

3. Sťažovateľka podala 20. augusta 2024 sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi súdu, ktorý sa k tomu vyjadril 20. septembra 2024 tak, že k určitému zdržaniu pri vybavovaní veci došlo, čo súviselo s množstvom pridelených vecí sudcovi, jeho práceneschopnosťou a pandémiou, s tým, že so sudcom bol vykonaný pohovor a vec bude ďalej sledovaná. Okresný súd 12. septembra 2024 nariadil pojednávanie na 1. október 2024, na ktorom žalobe sťažovateľky v časti o zaplatenie 50 eur vyhovel, v prevyšujúcej časti ju zamietol a priznal jej náhradu trov konania v plnom rozsahu. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo vypracované 30. októbra 2024, kedy aj bolo odoslané stranám.

III.

4. Sťažovateľka zdôrazňuje, že o jej žalobe nie je rozhodnuté ani po viac ako troch rokoch od začatia konania a okresný súd v tomto období nevykonal žiaden úkon, ktorý by smeroval ku skončeniu konania. Pritom jej vec nie je skutkovo a ani právne zložitá. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje pocitmi stresu zo sporu s ekonomicky a právne silnejším protivníkom. Pritom odkazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorých je primerané priznať jej za každý začatý rok konania finančné zadost'učinenie 1 000 eur.

5. Okresný súd na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti v stanovenej lehote nereagoval. Až na opakovanú výzvu spis predložil a priložil vyjadrenie sudcu, ktorému je vec sťažovateľky pridelená. Sudca okresného súdu považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Poukazuje na to, že sťažovateľka ústavnú sťažnosť podala v čase, keď už jej bolo doručené vyjadrenie predsedu k jej sťažnosti a predvolanie na pojednávanie, čo vedie k záveru, že podala ústavnú sťažnosť s účelom dosiahnuť finančný prospech. Podľa sudcu okresného súdu k predĺženiu konania prispela pandémia a jeho práceneschopnosť v roku 2021. Napokon poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 587/2021, podľa ktorého v obdobných civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s prihliadnutím

na okolnosti prípadu z pohľadu: (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia v súvislosti s ochranou spotrebiteľa tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Sťažovateľka k predĺženiu konania nijak neprispela. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý nepostupoval bez zbytočných prietáhov a jeho cieľom nebolo čo najskoršie skončenie konania. Okresný súd za viac ako tri roky od podania žaloby o nej nerozhodol a v približne v rovnako dlhom období nevykonal žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené ústavné práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Zároveň bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prietáhov.

8. Ku skutočnostiam tvrdným okresným súdom treba uviesť, že systémové zlyhania a personálne problémy pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Vo veci sťažovateľky ani nepriaznivá epidemická situácia nemohla byť prekážkou rozhodnutia o žalobe.

9. Celkom neadresná je argumentácia okresného súdu rozsudkom ESLP Humen proti Poľsku. V tejto veci síce dĺžka konania predstavovala dva roky a skoro jedenásť mesiacov, no pri závere o neporušení čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo zohľadnené, že niektoré prvky konania sa vyznačovali komplexnosťou, keďže bolo potrebné obstarat' dôkazy na vyriešenie toho, či medzi väzbou sťažovateľa a zhoršením jeho zdravotného stavu je príčinná súvislosť, a v súvislosti s výškou jeho nároku bolo potrebné získať súhrnné dôkazy k strate jeho príjmov. Okrem toho bolo zohľadnené, že sťažovateľ sa odmietol zúčastniť vyšetrenia zdravotného stavu. Obdobne v rozsudku ESLP Calvelli a Ciglio proti Taliansku išlo o sťažovateľov, ktorí sa ako civilné strany pripojili k trestnému konaniu a ktorého účastníkmi boli šesť rokov, tri mesiace a desať dní, no pri závere o neporušení čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo zohľadnené, že išlo o skutkovo komplexný prípad.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany základného práva v prípadoch, v ktorých k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bola neefektívna činnosť okresného súdu. S prihliadnutím na jeho celkový postup bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 500 eur s tým, že vo zvyšku sa jej návrhu nevyhovuje.

11. Na okraj možno uviesť, že okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril až na opakovanú výzvu a až potom ústavnému súdu predložil žiadaný spis. Zdá sa, že okresný súd o žalobách občanov začne konať len vtedy, ak sa sťažujú, a obdobne s ústavným súdom komunikuje len vtedy, ak je na to osobitne urgovaný.

12. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu